

79152/2

U 8439/Вістник

Народної Української Ради

Ч. 2.

15-го червня р.1932.

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТИ НЕЗАБУТНЬОГО.

25.ІІ.д.р. несподівано помер Голова Народної Української Ради М.В.Ш а п о в а л. Перестало битися велике серце, що так гаряче, так глибоко любило Україну; сплинула рух думок, що виконували такі лєні, такі зрозумілі й правдиві формули визволення українського трудового лєду; склалася на-віки невтопні руки, що дубіли від перетомі над вапном окарбів лєдської думки, ідеї боротьби, шляхів визволення.

Великий громадянин, огневий публіцист, невтопний і незлощний борець, визначний культурний діяч, учений суспільствознавець, талановитий організатор, творчий політик - рантом одійшов з наших лав. Спровадила велика ділянка в українському громадському житті, на якій він працював. Не стало тієї кременної, завзятї, рухливої, творчої камінної постаті, що тридцять літ заповнила український рух своєю літературною, громадською, культурно-освітньою й політичною працею. Не стало найдужчого мотору в українському політичному житті останніх літ, що зворушував до праці й боротьби, як приятелів, так і ворогів; пронизував своєю енергією весь український політичний обрій аж до найглибших глибин, освітлював найдалшу дальшу.

Народна Українська Рада з вдячністю схилила свої голови перед його світлою пам'яттю, згадуючи нещадні заслуги його перед українським трудовим народом; перш за все - за піднесення ним політичної свідомості українського громадянства, що доконав він виявленнями природи української нації, як нації неповної, поневоленої, зведеної на становище ніщої версти; виявленнями природи поневолення українського села чужинцями містом; блискучим аналізом соціальної структури населення України взагалі і української нації зокрема та закономірних від того наслідків; науково-обґрунтованими висвідками, кого, від кого, як і во імя чого визволити.

Українське громадянство, організоване в Н.У.Р., вдячно за чистоту піднесених ним громадських ідеалів, виховувачий вплив аристократичного духу, високу етичність ідеології й невтопність у боротьбі.

Вдячно за ту безліч літературних праць, поетичних, публіцистичних, наукових; ніяку культурних установ і лєку науково обґрунтовану політичну програму, які він залишив Україні.

Нехай його незабутній образ великого громадянина, працівника і борця за кращу долю українського трудового лєду, за єдину соборну, самостійну Українську Трудову Республіку присвічує нам і прийдешнім поколінням в боротьбі за частя й долю Трудової України.

Н А Ш Ш Л Я Х.

Історична доля українського народу /поцарювання, визиск і затримання в темноті/, соціальна його структура /92% селян, 4% робітників/ та підпорядкування в останніх часах чотирьом державам спричинили розподіл українського руху ідеями змагання до національної держави, соціального рівноства й поступу на низку окремих течій.

Відношення до ідеї власної держави розбило український рух на І/с а м о с т і й н и к і в, що не зважаючи на розгром державницьких змагань в роках 1917-20-х, не зріклися думки про державну самостійність українського народу; 2/а в т о н о м і с т і в, що з тих чи інших міркувань задовольняються його крайовою автономією, та 3/к о н в и н т у р н и к і в, що в сьгоднішніх умовах не говорять про самостійність, але й цілком не зрікаються її.

Перебування під чотирьма державами та політичні орієнтації на різних сусід розділили самостійників на соборників і партикуляристів, а ідеї поступу й соціальної рівності розбили кожну з тих групувань на демократичну й протидемократичну.

В наслідок цього всього український політичний рух формується в такі окремі течії.

А. С а м о с т і й н и ц ь к і.

І/С о б о р н и ц ь к о - д е м о к р а т и ч н а, що складається з широких народних, селянських, робітничих і міщанських мас /соціалістичні партії: укр.соц-революціонери, соц-радикали і частина соціал-демократів; ліберали - УНДО/; вона змагається до відновлення самостійної соборної народної республіки, на всіх укр. етнографічних землях по обох боках р.Збручу, власними силами українського народу, способом їх внутрішнього розвитку, еволюції й революції.

2/С о б о р н о - р е а к ц і й н а, що складається з різноманітних протидемократичних гуртків а/землевласників /гетьманців/, б/бувших військових старшин, та в/студійської молоді /націоналісти-фашисти/, які мріють про відновлення укр. держави за допомогою монархічних чи фашистичних міжнародних сил, переважно німецьких.

3/П а р т и к у л я р н о - п о л о н о ф і л ь с ь к а, що складається з невеликих гуртків колишніх державних урядовців та військових старшин /радикально-демократична партія, частина соціал-демократів та дрібноміщанська безпартійна "кобилка"/, які мріють про віднову УНР за допомогою Польщі лише на землях, занятих в сей час СРСР.

Б. А в т о н о м і с т и ч н і.

І/Б о л ь ш е в и ц ь к о - п о с т о ф і л ь с ь к а, яка складається з одиниць різних верств українського народу /КП.б У., К.П.З.З. "сельробн" на Волині, карпатська секція компартії Чехословаччини і т.н./, які цілком задовольняються станом українського народу в СРСР і змагаються прилучити до нього всі інші українські етнографічні землі.

2/К л е р и к а л ь н о - п о л о н о ф і л ь с ь к а, що складається переважно з уніятського духовенства та галицьких "доробкевичів"/Укр.католицький союз, Укр. народна обнова, б.Укр. народна католицька партія/, які погоджуються на визнання польської державности за певні компенсації в формі крайової автономії.

В. К о н в и н т у р н и ц ь к і.

І/В о л и н с ь к а, що складається з різних елементів під проводом пологофільської еміграції з Дніпрянини /Волинське укр.озєднання/, яка йде цілком по вказівках польського уряду.

2/В у к о в и н с ь к а /Укр.нац.партія/, що змагається за повернення українських здобутків, які малися на Буковині до війни /права мови, школи, катедр в університеті/.

3/Х а р н а т о ь к і, що складаються з а/клерикального міщанства /Християнсько-народна партія/, та б/поступового робітництва й селянства /секція Чехословацької соціал-демократ.партії/, які змагаються ледви за український правопи та рідну школу і т.п.

Перші п'ять течій цілком уже оформилися і є провідними. Серед них перше місце, як по кількості так і по справності ідеології й тактики займає соборницько-демократична течія. В краї її репрезентували до всієї пори парламентарні клуби Укр.соц-радикалів та УНДО; на еміграції - пропагувала й пропагує Н.У.Р.

'Кристалізація соборницько-реакційної течії навколо "Європ.об'єдн. Укр.на чужині" облекчує дальшу працю Н.У.Р., бо одсіває реакційні елементи від поступовиків.

Н.У.Р. ніколи не прикидувала себе до жадних політичних спекуляцій, а завжди ставила своїм завданням лише а/правдиву інформацію світу про укр.рух, б/інформацію укр.народу про міжнародне становище, та в/захист інтересів укр.еміграції, де б вона не була.

Теперішній час вимагає напруження й поширення цієї діяльності. НУР буде це робити як і раніш від імені не всього укр.народу, навіть не від укр.еміграції, а тільки від соборницько-демократичної течії українського визвольного руху. Формального мандату від краєвих соб.-демократ.груп НУР не має, але знає, що й інші течії такого мандату від краєвого населення не мають. Умови праці в краї не дають змоги краєвим політичним організаціям передавати свої мандати політичним емігрантам. Це однак не відбирає у політичних емігрантів права вільно висловлювати свою думку про інтереси українського народу, як вони їх розуміють, про політику в краї, існуючих урядів та українських політичних партій і т.п. НУР, складаючись з елементів соціалістичних і демократичних, не репрезентує однак жадних політичних організацій ні в краї, ні на еміграції; вона лише по мірі сил і змоги хоче захищати соборницько-демократичний напрямок української визвольної боротьби, інтереси українського працюючого люду, ідеї самостійної, соборної, трудової Укр.Республіки і відповідно до того інформує світ про змагання й потреби українського народу, а укр.народ - про політичне становище в світі.

II.

Різні потреби й інтереси людського існування /харчу, одягу, життя, розмноження, захисту від всяких небезпек, втіхи- і т.п./ ділять людський світ сторчово й поземно на низку людських окупчень, що висотупають в боротьбі за існування, як окремі самостійні самодовліючі суспільні одиниці, борці за свою колективну цілість та індивідуальність.

Інтереси, зв'язані з територією й нацією, ділять людство сторчово на держави й нації. Інтереси, зв'язані з розвитком загальної вселюдської культури, професії, соціального стану, наєтности, суспільного устрою і т.п. - ділять людство поземно на стани, верстви, класи, партії.

В боротьбі за існування кожна людина й суспільне окупчення захищають свої інтереси, як державно-національні, так і соціально-професійно-економічні. Це природньо й неминує. Справа лише в тім, що не всі люде однаково і не завжди правдиво усвідомлюють вагу тих і других. Одні більше відчують і усвідомлюють вагу державно-національних, другі - соціально-професійно-економічних і то з різних причин; в першу чергу - через різницю своєї освідченности та різне положення в суспільстві.

Факт однак в тім, що вся боротьба людських окупчень відбувається не по одній лише лінії державно-національній, а по двох - державно-національній і соціально-професійно-економічній. Тому при оцінці міжнароднього положення необхідно брати під увагу обидва фронти суспільної боротьби: 1/сторчовий - державно-національний, і 2/поземний - соціально-професійно-економічний.

III.

Державно-національна боротьба сьогодні особливо загострюється в трьох місцях земної кулі і має в основі три різні самостійних джерел: 1/між Францією й Німеччиною з причини повного незадоволення останньої мировими умовами; 2/між комуністичною державою СРСР і протикомуністичними державами в наслідок повної різниці в оцінці існуючих і бажаних форм суспільного життя; 3/на Далекому Сході - з причин розвитку японської імперіалістичної експансії.

Соціально-професійно-економічна боротьба з часу перемоги більшовицької революції в Росії розконала весь світ на такі головні поземні суспільні шари: 1/комуністичний, 2/соціалістичний, 3/ліберальний /буржуазно-демократичний/, та 4/фашистичний. Клерикально-консервативний табір самостійної лінії не має, а вагається між лібералами та фашистами. Соціалісти подекуди також ідуть не самостійно, а в припряжці до лібералів, особливо в державно-національному житті.

Одночасна боротьба по лінії державно-національній та соціально-професійно-економічній укладає борючіся сили в певні табори по ознаках не лише державно-національних і не по ознаках лише соціально-професійно-економічних, а комбіновано; наприклад, державно-національні інтереси Росії й Німеччини зв'язують російських комуністів з німецькими фашистами в один проти-французький табір; культурно-соціальні інтереси заможніцких верств зв'язують тих самих німецьких фашистів з французькою буржуазією в один проти-комуністичний табір; державно національні інтереси Франції вагнуть французьку буржуазію з французькими соціалістами й роялістами в проти-німецький табір; соціальні ж інтереси бідноти вагнуть французьких соціалістів з німецькими в один проти-буржуазний табір, а німецьких соціал-демократів з німецькою дрібною буржуазією в один проти-фашистівський табір і т.д.

В зв'язку з цим відносини різних сторчових і поземних суспільних груп дуже переплутались. Зміна ж розміру потреб та питомої ваги кожної групи спричиняє зміну їх взаємовідносин, перескладку сил, загострення боротьби.

IV.

Останні часи після світової війни виначилися зростом невдоволення своїм положенням серед багатьох світових, як сторчових так і поземних суспільних окупчень, яке не дає їм змоги задовольняти свої неминучі життєві потреби.

В Німеччині зросла ненависть до мирових умов, які обмежили її життєздатність. В зв'язку з тим зріс фашизм. В СРСР зросла ненависть до комуністичної влади, а разом з тим реакція. В Японії в наслідок перенаселення й розвитку військової техніки зріс імперіалізм.

Поруч з тим залишилися нерозв'язаними старі змагання й суперечки між Італією й Францією за панування на Середземному морі й у північній Африці; між Францією й Англією - за фінансове панування в Європі; між Францією й Америкою - за фінансове панування в світі; між Англією й Америкою - за панування на морях і т.д. По всіх державах, окрім того, зросла боротьба небагатих, упокорених верств і народів супроти владарчих, боротьба за політичне, культурне й господарське урів-

ноправлення. Все це втворило недовіря й ворожнечу між окремими як державами, так і верствами в одній і тій самій державі. В наслідок цього всього - вибухла нечувана господарська криза. Одні не мають за що купувати й споживати, а другі бояться виробляти, продавати, купувати. Все стало. Вилід із сутичок можливі лише догодою або війною. Для догоди не вистарчає довіря. Тому сама собою насувається війна, хоч всі її бояться, хоч не має засобів на її ведення, хоч вона загрожує надзвичайною руїною людства.

V.

Що ж нам робити? З ким іти? Яким шляхом?

В наслідок того, що на укладання суспільних таборів впливають чинники, як державно-національні, так і соціально-професійно-економічні, то можливі різні комбінації. Всі їх передбачити не можливо. Однак ясно, що рішачими силами в усіх комбінаціях будуть чотири: 1/комуністи, 2/фашисти, 3/ліберали /бурж. демократія/, та 4/соціалісти. Всі ці сили будуть укладатися в якийсь два табори: 1/а/комуністи супроти б/воіх інших, або СРСР проти воіх інших; 2/а/ комуністи + фашисти супроти б/лібералів + фашистів + соціалістів, або СРСР + Німеччина + Італія супроти Франції, Японії, Америки, Англії; 3/а/комуністи + ліберали + фашисти супроти б/лібералів + фашистів + соціалістів, або СРСР + Америка + Німеччина + Італія супроти Франції, Японії, Англії.

Провіду творенню комбінацій вистимуть комуністи, фашисти й ліберали. Соціалісти гратимуть пасивну роль, бо взагалі проти війни. Однак соціалісти стануть активною силою уже в часі самої війни, як ініціатори її припинення.

При цих умовах для нас українців війна, хоч і бажана, як єдиний спосіб вирватися з сутичок, у які загнав нас погром р. 1920, бо сучасний мир лише стабілізує нашу неволю, але по своїх завданнях і складу сил, які її започаткує, вона цілком нам чужа й шкідлива: не даючи жадних позитивних перспектив загрожує винищенням нашого населення, руїною його добробуту.

Всі можливі укладки борючихся сил не обіцяють нам жадної користі, бо при всяких комбінаціях в обох таборах рішачу роль відіграють наші вороги: в одному - московські комуністи, в другому - польські фашисти. При всіх комбінаціях складових сил війна зведеться до боротьби європейського індустріального Заходу /під проводом Франції/ з європейським Сходом /під проводом СРСР/, в якій азійський схід розділиться між обома таборами /Японія з Францією, а Хіна з СРСР/, а центральні держави Європи та Америки відіграють роль жонглерів на паєзі. Головним змістом нової світової війни буде змагання культурного індустріального зрен. Заходу підпорядкувати собі менш культурний аграрний Схід з метою забезпечити своєму вже безземельному населенню засоби прожиття здобуття ринків для індустріальних виробів та просторів для колонізації. Досягнути цього погодженням в цей час не дасть, а тому люди хапаються за зброю.

З ким же нам іти? Зі Сходом чи Заходом? Ми на межі між обома і це ускладняє та утрудняє нашу позицію. Як Схід, так і Захід мають для нас свої вигоди й невгоди. Схід взагалі мало залюднений, а шкідливо того має ще просто вільні цілком простори землі, безмежні засоби природних скарбів, безмежні можливості піднесення їх культурою, індустріалізацією, самовистарчальне хоч і примітивне господарство. Європейський Схід близький нам мовою, культурою й релігією /слов'янські мови, кирилиця, православ'є з власною єрархічною верхівкою/; близький психологією покеволеного, уособленого суспільства, що змагається

ся до визволення; психологією колонізованого краю, що вється до витворення самостійного господарства; слабше озброєний і менш культурний, ніж Захід, а тому менш небезпечний і т.п., але він має біологічно свіжіше населення ніж на Заході, здатніше до збройного опору, ніж адегенерований Захід; має традиції панування над нами, змагання до визиску нас, виступає супроти самостійності українського народу, щоб не втратити природніх скарбів та господарських можливостей простору його розселення - має одкриті до нас природні кордони, які використовує для повного поневолення України і т.п.

Захід має ту вигоду, що, до населення його біологічно більш виснажене й менш здібне до фізичного опору, ніж населення Сходу; господарство його потребує зернового довозу, а кордони природньо закриті; за те Захід культурніший і через те небезпечніший; до того ж перельдний, господарство має невістарчальне; новою, культурною й релігією чужий; психологія його - психологія гана світу, колонізатора; що далі все більше він стає огнищем реакції /навіть робітники і соціалісти дивляться на Схід, як на свої колонії визиску/; технічно озброєний, виступає проти самостійності України так само, як і Схід, бо зацікавлений в тому, щоб мати Україну своєю колонією, ринком для своєї індустрії, бо самостійність її неминуче повела б до зросту місцевої індустрії.

Перемога Сходу означала б окріплення московського більшовизму-комунізму, закріплення панування Москви над Україною, політичний, культурний і господарський визисок останньої, закріплення її колоніального становища, незадоволення національних потреб українського народу, асиміляцій його, окріплення централізації, перешкоду розвитку місцевої індустрії з мотивів централізаційних, продовження господарської руїни, затримку поступу, перебування українського народу в чужій партійній насильницькій державі на становищі поневоленої і уполізованної верстви.

Перемога Заходу означає окріплення капіталізму або фашизму; в обох випадках - панування на Україні Польщі, що одріже Україну від переселенських можливостей на Схід; в крайому разі створення куцої класової полонифільської держави по той бік Дніпра, яка розділить українців на дві нації /поневоленіх Польщею галичан і упривилейованих дніпрянів/ і не задовольняючи потреб селянства й робітництва, гнати їх разом з галичанами до орієнтації на Москву, московський більшовизм; в гіршому - відновлення "єдиної невідлимої Росії", де українському народу не буде дано жадних можливостей національно-державного розвитку; в обох випадках обернення України в колонію/Польщі чи Росії/; перешкода розвитку її індустрії, поступу; поневолення всього укр. суспільства, затримання його в чужій насильницькій державі.

Отже: перемога, як Сходу, так і Заходу несе нам тільки шкоду: поневолення й визисок. Тому нам не по дорозі ні з одним, ні з другим. Наш шлях третій, самостійний. Це шлях проти війни. Бо війна счиняється не з нашої волі, не за наші інтереси, без нашої участі, без огляду на наші інтереси, а відбуватиметься на наших землях, за наші землі, силами нашого поневоленого народу і в першу чергу зруйнує його добробут, винищить його живі сили. І то без жадної перспективи поліпшення його долі. Хто б не переміг, Схід чи Захід, український народ залишиться поневоленим, упокореним, виснаженим, бо ця війна має своєю метою не визволення й урівноправнення осіб та народів, а поневолення їх для визиску капіталістичним /Захід/ або державним /Схід/. Це буде війна не за честь визволення, а за монополію тих чи інших насильників; війна диктатур, прихованих і явних, за опанування й поневолення світу одною диктатурою.

Перебуваючи між Сходом і Заходом, на територіальній, культурній та господарській /індустріальних країн з аграрними/ межі, і, маючи з обох боків слов'янських сусід з однаковими традиціями підпорядкування собі України; не бажаючи підлягати ні одній, ні другій; потребуємо Сходу для виселення лишків свого населення на його вільні простори; потребуємо Заходу, з одного боку, як постачателя індустріальних виробів і взірців у досконалої техніки, а з другого, як ринку для нашої зернової продукції; потребуємо союзу з аграрним Сходом супроти гегемонії індустріального Заходу, а з культурними Заходом супроти менш культурного Сходу; маючи достатній простір компактного етнографічного розселення нашого народу /поверх 900 тисяч кілометрів/ та достатню його кількість /поверх 40 мільонів/; маючи великий обсяг природних скарбів на просторах, заселених українськими народами, а ще більш можливостей їх збільшення способом піднесення культури, індустріалізації; маючи всі дані для організації власного національного самовистарчального господарства; маючи всі можливості для використання нашого положення між Заходом і Сходом, як мосту й посередника для власного скріплення й збагачення; констатуємо зріст державно-національної свідомості й волі та здібності до власного самостійного державного існування серед українських трудових мас; - ми мусямо й можемо йти своїм власним третім шляхом, шляхом змагання за повну національну й соціальну волю українського народу в добросусідському союзі зі Сходом і Заходом, мусямо йти шляхом боротьби за самостійну Українську Трудову Республіку!

Нашими союзниками на цій шляху є не сучасні буржуазно-капіталістичні, фашистичні та комуністичні влади, а невдоволені їх визиском і насильством працюючі верстви народів, особливо недержавних. Війну затівають сучасні влади, бо не хотять способом угоди утворити такий лад, який би задовольнив величезну більшість людства - працюючі верстви. Це роблять, як капіталісти й фашисти так і комуністи. Вони затівають війну без порозуміння з працюючими верствами, але їх коштом. Тому ці верстви рано чи пізно рішуче стануть проти війни. Їх шлях, як і наш, проти капіталізму /Заходу/ й проти комунізму /Сходу/, а за втворення нового, третього ладу, трудового, влади трудового народу.

Тому наш шлях проти війни, не з сучасними пануючими Сходом, і не з сучасними пануючими Заходом; а з поневоленням трудовим населенням Сходу й Заходу, незадоволенням на капіталізм, фашизм і комунізм. Це населення підніме свій голос для припинення боротьби приватного капіталу з державним, буржуазно-фашистичних диктатур з комуністичною за монополію їх насильства й визиску. Роздратоване тягарем війни, воно увірве її й створить новий суспільний лад, який задовольнить всі працюючі народи, уможливить кожному з них повну державну самостійність та вільний союз з рівними для досягнення кращого добробуту. Це наш шлях. З цими трудовими масами нам по дорозі. Не з буржуазно-фашистичним Заходом і не з комуністичним Сходом, а з трудово-соціалістичним Сходо-заходом!

З ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ.

2 квітня с.р. відбулися загальні збори Н.У.Р., на яких під головуванням заступника голови проф. С.Шелухина, після вшанування вставанням пам'яті померлого голови Н.У.Р. М.Ю.Шаповала, заслухано доповідь генерального секретаря Н.У.Р. - Н.Я.Григоріва про діяльність Секретаріату НУРади, яку прийнято до відома, а також доповідь заступн. голо-

ви проф. С. Шелухина на тему "Відношення Ліги Націй до українських справ". Після дискусії ухвалено резолюцію, яка надрукована нижче і переслана до Ліги Націй та деяких помітніших політичних діячів Європи.

22 квітня відбулися також загальні збори НУРади, на яких прийнято два нових члени Н.У.Р.; заслухано і обмірковано доповідь А. Ензотга на тему "Події на р. Дністрі, як відгомін сучасного становища в УСРР", ухвалено з того приводу резолюцію, яка надрукована нижче і переслана до Ліги Націй та деяких помітніших політичних діячів Європи, а опріч того ухвалено видати "Вістник Н.У.Р." та організувати при НУР пресове бюро для постачання правдивих інформацій про український рух чужій пресі.

ВІДНОШЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ ДО УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ.

Доповідь проф. С. П. Шелухина
на заг. зборах НУРади 2-го квітня.

Ліга Націй, в своїй більшості, фактично піддержує в Європі порабощення її ж членами народів, які ще не змогли організувати своїх помітних сил на захист своїх прав і свободи од бруталного насильства порабощителів, поставилася до справедливих інтересів порабощеного поляками та їх союзниками українського населення недбало, без об'єктивності і з очевидним стремлінням допомогти і надалі порабощительським намаганням поляків проти прав і свободи українського народу.

В супереч вимогам юридичної науки про найбільш прискорення для таких справ, як злочин "паціфікації", з її убивствами, катуваннями, знущаннями над тілом і людською гідністю мирного беззбройного українського населення Галичини і з нищенням майна українців та їх установ, Ліга Націй затягла розгляд так, що тільки 19 септєбля 1931 року, тоб-то майже через рік, винесла постанову, якою призначила заслухати доклад про справу на сесії в январі 1932 року! За таке відтягування ні один суддя в культурній державі не міг би удержатися на службі навіть в безмірно меншій справі. Ясно, що це відтягування було в інтересах поляків, щоб вони мали час по можливості знищити сліди "паціфікації" і доказовий проти них матеріал. Є підстави думати, що розслід викрив би і в тім, що приписується УВО, польську руку.

Очевидно, що справа "паціфікації", навіть коли б не було ніякої заяви чи протесту проти такої практики в Європі, вимагала од Ліги Націй серйозного розсліду на місці, щоб вилікати поступовання свого ж члена. Він уже своїм вступом в Лігу Націй визнав над собою контроль з боку сочленів, які не можуть солідаризуватися з ним в тім, що і його, і їх компромітує. Без розсліду Ліга Націй не могла б винести ніякого рішення, бо для серйозності його потрібні підстави з твердо установлених фактів. Але Ліга Націй для свого вирішення, якого вимагали заяви постраждалих, не тільки не перевела негайно і взагалі ніякого розсліду, а ще затягла час, щоб сліди польських злочинів проти прав українського мирного населення були б знищені бігом часу, смертю покатованих жертв польського варварства, необхідностями життя і польськими стараннями.

Тільки при таких відношенні, поблажливим для поляків і неприязним до українців, можна було реферування справи доручити представникові такого члена Ліги Націй, який сам ігнорує її Статут і перевоз-

дить таку ж "паціфікацію" над другим членом Ліги Націй - Китаєм. Очевидно, що представник Японії не міг бути безстороннім уже хоч би через свою залежність од такого ж паціфікатора, од Японії. Це доручення свідчить, що Ліга Націй не дбала про безсторонність і справедливість, щоб цим догодити полякам, і тим виявила свою солідарність з паціфікаторами. Цим порушила і свій Статут, який вимагає стояти на сторожі моралі, права, об'єктивності, справедливості у відношеннях.

Розглядаючи справу паціфікації, Ліга Націй для тієї ж цілі виключно польських інтересів, в супереч науці державного права і своєму Статуту, допустилася плутанини в понятті про елементи держави. Вважаючи польську державу в сучасних межах, Ліга Націй не мала права вважати представниками державного суверенітету тільки поляків і виключати українців. Державне поняття народу, як елементу держави і носія суверенітету, це не етнографічне, а державно-правне поняття. Коли Ліга Націй викає, що в Польді юридичне поняття народу відноситься монополюю до польської народності, а до української і інших народностей не відноситься, то вона про це мусить заявити рішучо і одверто. Тоді всі знатимуть, що вони виключаються в Лізі Націй з громадян польської держави, а тому не мають перед нею ніяких обов'язків, не мають прав. Фактично Ліга Націй увесь час трактує громадянами тільки і монополюю польську народність числом в 14 мільйонів, а 8 мільйонів українців вважає їх рабами і цим в Європі в ХХ столітті підтримує безprawство, порабощення, насильство, нищення свободи і людських прав. Тому вона визнає нормальним, що в польському уряді нема ні одного українця і що українців перед Лігою Націй в ролі державників самотинно заступають поляки! Вісім мільйонів українців живуть на своїй території, таким чином існує у них два елементи держави і застається організувати третій елемент - свою верховну владу. Чому на неї мають право поляки, а українці, у всякому разі були не менш культурними, ніж поляки, цього права позбавлені фактично польськими насильствами, це те питання, яке Ліга Націй допускає полякам вирішувати криваво. Сама вона трактує український нарід за об'єкт польського панування, визнаючи можливим вважати поляків повноправними в державі, а українців позбавленими навіть елементарних прав людини. Своїм відношенням до справедливих інтересів українців проти рабоволодільських інтересів поляків, Ліга Націй, несподівано, визнала: 1/ що Польща в нинішніх межах не є державою в європейським науковим значінні, а уявляє собою тільки табір рабовладільців польської народності, бо в ній немає основного елементу держави - народу в державно-правнім значінні поняття. З поняття державного елементу виключено 16 мільйонів не-польського льду. А 14 мільйонів поляків, визнаючи за собою монополюю в державі, насильством, допомогою союзниками, позбавляє їх рівності в правах і трактує своїми рабами. Це в ХХ столітті є прикметов такого низького стану духовної культури, що бере жаль і роспука за культуру і цивілізацію, коли бачиш солідаризування з боку представників більшості держав з польськими представниками. 2/Що ніяких надій на Лігу Націй покладати ніхто не може навіть в тих випадках, коли закон всіх культурніших держав накладає кару за неподання помочі і за попушення злочину.

Окутуючи справу "паціфікації" туманом без висвітлень, бо світло не вигідне етнографічній Польщі, яка увесь час ховає своє справжнє обличчя за маскуванням і всякою облудою, члени Ліги Націй, хоч і розглядали "паціфікацію" польську в площі польських відносин в державі до "меншин", однак не подали дефініції для поняття, що саме треба вважати за меншину в державі, і вже цим самим заплутали справу, бо робили не анічим, про що у них іде річ. Уникаючи виснаження, що та-

ке вважати державною меншиною, Ліга Націй з одного боку цим піддержує насильства дужчого кулака, брутального режиму і порабощень в Європі, а з другого боку допускає можливість трактування французів та італійців у Швейцарії німцями, як поляки трактують українців у Польщі, і утворення над ними "паціфікації" та порабощення, коли б швейцарські німці впали культурно до польського рівня або захворіли б на гітлеровщину.

Об'єктивний і всесторонній розгляд справи "паціфікації" Лігою Націй, без сумніву урятував би і Лігу Націй, організацію, з моральним і правовим значінням якої, без сумніву, зацікарене все культурне людство, од компромітації нею самої себе. З кабінетів Ліги Націй увесь світ чує заяви, що договори священні і що їх всі мусять виконувати. Але поляки не виконують ними ж підписаного договору і по ним взятих на себе зобов'язань до до Галичини. Значить, вони своєю практикою не визнають того договору, бо, якби визнавали, то виконали б його і не творили б "паціфікації" над мирним населенням українців, які в тім договорі участі не брали. Ліга Націй на все це не реагує а ні трохи, чим визнає правим знищення договору поляками цілком одностороннє, узурпаційне, протиправне. Чому ж це українці мусять визнавати той договір, вважати себе підданцями польської держави і підпорядковувати себе тому договорові, який заключено без їх участі й протидно їх інтересам і якого не визнає Ліга Націй, бо не примушує свого члена-поляків виконувати його? Навпаки, своїм відношенням до "паціфікації" Ліга Націй підкреслила, що в її уяві такого договору, який до чогось зобов'язував би поляків, не існує. А коли так, то і взагалі немає ніякого договору, яким поляки набували б собі які б не було права в Галичині.

Ліга Націй в історичній частині свого вирішення уникла викладу обставин справи і що вона приймала за факти. Об'єктивний виклад фактів не вигідний для поляків, бо ті факти прикрі і не вигідні для них взагалі, а в справі паціфікації особливо. Вони свідчать про повний брак у поляків правової культури, деморалізацію, низький рівень поняття про людську гідність і про примітивізм думання навіть вищих шарів суспільства. Режим такої влади і управа терором виключають поляків з народів європейської культури. Ліга Націй, щоб не викрити цього, не показала в історичній частині сумних фактів трагічної дійсності і правди. А не вказавши фактів, на яких тільки й можна базувати резолюційну частину, вона в резолютивній частині не постановила ніяких санкцій, чим і все своє вирішення зрела на ніщо. Заяви скривджених і обурення совісті не знайшли собі відгуку і співчуття в Лізі Націй!

І таке ясне питання, як поповнення матеріальних шкод, заподіяних поляками та їх владою безвинному покривдженому українському населенню в Галичині також протиправно, теж не знайшло собі відгуку в рішенні Ліги Націй, наче ніяких матеріальних шкод паціфікація нікому не заподіяла. Коли б Ліга Націй зробила розслід над поступованням польським, то факти зробили б неможливим винесення такого рішення на очах у цілого світу. На те і не роблено було розсліду, щоб винести таке рішення. І гірше всього те, що на це рішення немає вищої інстанції, тому воно санкціонує волює свавільство і насильства.

Зважаючи на все це, доводиться визнати, що Ліга Націй не є тією міжнародною організацією, яка дійсно була б перейнята високими принципами свого Статуту й ідеями свого призначення, щоб справедливо захищати інтереси поневолених народів навіть проти своїх же членів, які топчуть чуже право, мораль, свободу і здобутки вищої культури й цивілізації своїм насильством цілком вільно і безкарно, не виконують

підписаних ними договорів, культивують в Європі терор, анархію, безправність та насичують атмосферу військ.

Приймаючи на увагу вище вказане відношення Ліги Націй до поляків, до їх договорів і до прийнятих ними на себе зобов'язань, а також відношення Ліги Націй до справедливих інтересів українського народу, ігнорування нею права і попущення творити насильство над тими, хто поки-що не має належної сили кулака для самооборони, українському народові не зостається нічого іншого, як збирати свої сили і шукати собі союзників, щоб без огляду на міжнародні договори, яких сама ж Ліга Націй не шанує, проти насильників обороняти свої права і свободу власними силами і договорами заключеними українським народом. Це є те священне й природне право самооборони, яке і для окремої людини в подібних випадках дозволяється кодифікованим правом всього культурного людства. Українській нації не зостається нічого іншого, в чім вона безперечно знайде собі співчуття в малих народах, які стали на бік Китаю.

РЕЗОЛЮЦІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ПО ДОПОВІДІ ПРОФ. С. П. ШЕЛУХИНА.

НУРада, обміркувавши рішення Ліги Націй про так звану "пацифікацію" українського населення Галичини в-осени р. 1930, КОНСТАТУВАЛА, що Ліга Націй в цілому за виключенням Англії, Німеччини й Голандії поставилася до захисту інтересів покритого польською владою українського населення неохоче /підтягання справи/ і не об'єктивно: а/ не розслідувала справи на місці, б/ доручила реферувати її заінтересованій стороні, яков є делегат Японії, що насильством знищила державну самостійність Кореї, Манджурії, а тепер простягає руку на інші частини Хіни; в/ не вжила ніяких санкцій відносно цього члена Польщі за порушення міжнародних мирових договорів про Галичину, що виразно виявилось в доповіді навіть прихильного до Польщі референта; г/ не зажадала від польської влади хоч би матеріального відшкодування кевинно покритого українського населення.

Зважаючи на це, НУРада визнає, що Ліга Націй не є такою міжнародною організацією, яка би могла справедливо захищати покриті інтереси поневолених народів, а тому український народ не має жадних підстав шукати в неї об'єктивно-справедливого зрозуміння й захисту його оправданих життєвих інтересів.

Приймаючи ж під увагу поблажливе відношення Ліги Націй до Польщі в справі порушення нею міжнародних договорів про Галичину і то як раз в час особливого підкреслювання Лігою Націй потреби повного дотримання без жадних змін всіх мирових договорів, українському народові не залишається нічого іншого шляху, як боронити свої інтереси власними силами без огляду на існуючі міжнародні договори, бо сама ж Ліга Націй не звертає уваги на порушення тих договорів її ж членами.

РЕЗОЛЮЦІЯ НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ З ДНЯ 22 КВІТНЯ Р. 1932 ПРО ПОДІЇ НА Р. ДНІСТРІ.

Злочинний розстріл більшовицькою стороною на р. Дністрі поверх тисячі утікачів з УСРР /дітей, жінок, чоловіків/ є лише одним із неминучих наслідків злочинної системи суспільного ладу в УСРР, відгомону того страшного культурного, господарського й політичного поневолення, в якому опинився український народ, та його боротьби за еманципацию.

тарні людські права з московською совітською владою.

Поневолення школи і учительських сил, монополізація преси й літератури, скривлення виховання, невисокий рівень шкільного навчання, ізоляваність від світових джерел культури; відсутність свободи слова, зборів, преси; нагінка за "ухили" від урядового світогляду на а/наукові установи /укр. Акаденія Наук, Науково-дослідний Інститут Книгознавства, Гірничий Інститут та инш./; б/наукових діячів /професори М. Грушевський, Янопільський, Воблий, Соколовський, Соколянський, Снявський, Савченко/; в/публіцистів /Річицький, Лавриненко, Коваленко, Лакіза, Калужний/; г/літераторів і поетів /Рильський, Косинка, Сосюра, Черняк, Гуменна/; заведення режиму "самопокаєння", що принижує людську гідність - все це спричинило занепад культури, скалічило людську мораль, сіє зневіру і доводить до масових самогубств.

Господарська руїна, що на сьогоднішній день виявилася осіннім недосівом, засівом по снігу, недостатком насіння на весінній посів, масовим винищенням худоби, браком індустриальних виробів до 60%, негігієнічними умовами праці, невиплачуванням платні за роботу, неможливістю робітникам прохарчуватися заробітком, дисертирством та плинністю робітників, безробіттям "лішенців", розвалом колгоспів через недовірря, недоїдання, надмірне оподаткування і ослаблення учасників, загальним браком харчу, одезі, помешкання, високими цінами на харч та ще вищими на мануфактуру, вилученням грошових збережень спеціальними карними експедиціями, безкочечними чергами, ксекофобією через упривилеювання чужинецької буржуазії - все це ширить далі руїну і загрожує міліонам української людности новим голодом.

Політичний терор, як психічний /нагінка на інтелігенцію/, так і фізичний /викидання за межі України, заслання, розстріли; скасування Нар. Комісаріатів УСРР внутрішніх справ, скасування Генерального секретаріату КПВУ, надіслання з Москви нового "ока"/; боротьба з правими й лівими "ухилами"; зречення уряду від "експериментів" /успільнення худоби/, які переводилися з його наказу, та складання зник за їх невдачу на вигаданих "контрреволюціонерів", "куркулів", під іменем яких карається вже навіть цілком немаєтне селянство, /середняки та бідняки/, що не може примиритися з владним опазільством; загострення національних утисків /перерайонування прикордонник з Росією українських сел на користь московської більшости, колонізація Донбасу, Кубані та інших українських земель переселенцями з Московщини, масове виселення українського селянства на північ Росії/; загроза війни та виселення прикордонного українського населення відом Дністра до Сибіру та поселення на його місце переселенців з Московщини - все це не більше погіршило існування в УСРР і спричинило масові втечі прикордонного населення, яке не хоче гинути від моральної і фізичної смерти нарівні з тими, що сидять в глибині країни.

Врауючи на все це, НУРада заявляє, що винуватцями в розстрілі невинних українських селян на Дністрі є не лише совітська влада, але й ті уряди та громадські кола Європи, які до цього часу не здохли ні прозорости, ні мужности, щоб оцінювати її, як гурток свідомих вселядських злочинців-фанатиків. Таємні і одверті контакти європейської буржуазії з совітсько-більшевицькою владою /кабарі большевикам від Крүґерів та інших, кредити від Німеччини, Англії, Америки; лебезіння буржуазії перед Літвіновим у Женеві, пропаганда признання совітської влади/ підтримують убивців українських селян на Дністрі, убивців сотень тисяч українського народу розстрілали, засланням на північ, голодом; підтримують той уряд, який 12 років веде невпинку жорстоку війну супроти неозброєного, окраденого, зневаженого в усіх людських почуваннях населення України. Кокетування з Літвіновим у

Женеви - це стискання руки, забрудненої людською кров'ю. Визнання СРСР - визнання справедливості і доцільності безсудних розстрілів, в'язниць, заслання в найстрашніші умови життя; визнання правоти нелюдського режиму насильства, гніту, визиску українського працюючого люду.

Кого дійсно зворушив страшений злочин на р.Дністрі, той повинен виступити в оборону не лише тих, що втікли, а й тих, що залишилися по той бік, в тяжкій неволі. Хто має людські почуття, той не може підтримувати масових убивць; не може купувати збіжжя, пограбованого у голодного працюючого люду; не може давати кредитів злочинцям на продовження їх злочинств; не може пропагувати визнання їх влади; не може мовчки дивитися на те, як серед Європи винищується цілий український трудовий нарід!

РЕЗОЛЮЦІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗВОРІВ НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ
ВІД 11-14 ЧЕРВНЯ р.1932 ПРО НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ Й НАШЕ СТАНОВИЩЕ.

Заслухавши і обміркувавши доповідь Н.Я.Григоріва на тему "Небезпека війни і наше становище", х/ Нар.Укр.Рада уважає:

1. Сучасний стан в державах і між державами загрожує війнами /Японія, СРСР, Польща, Німеччина, Франція і т.д./ та революціями /Польща, СРСР, Німеччина, Югославія і т.д./.

2. В своїй діяльності Н.У.Р. просте до осягнення демократичних ідеалів українського народу в формі відновлення Української Соборної Незалежної Народньо-Трудової Республіки.

3. Війна, що підготовляється буржуазією Франції й Німеччини, фашистами Японії, Німеччини й Італії та комуністами СРСР, матиме своєю метою не захист свободи й добробуту народів, не визволення поневолених, а імперіалістичне загарбування територій одних народів другими з метою їх політичного, господарського й культурного визиску.

4. Територіально-національні та соціально-професійно-економічні інтереси різних суспільних скупчень людства укладуть борючися сили в два головних табори - західний під проводом Франції-Японії та східний під проводом СРСР.

5. Український народ, стоячи на розграні між Сходом і Заходом Європи, маючи свої інтереси по обох боках, борючись супроти гнобительства того й другого, змагаючись до власної державної самостійності, - не може допомогти війні, яка розпочнеться між його гнобителями без його волі і не за його інтереси, але на його землях, за його землі і коштом його господарства та живих сил; не може допомогти ні тій, ні другій стороні, бо кожна з них на випадок перемоги принесе йому не визволення, а лише закріплення його неволі, бо московський і польський імперіалізм не припускають можливості існування вільної самостійної української держави, а імперіалізм німецький, французький, італійський та інші також не зацікавлені в цьому.

х/ Зміст її подано в статті "Наш Шлях".

6. В зв'язку з тим всієї надії на поміч українським змаганням до самостійної державності з боку будь яких існуючих нині державних систем є цілком безпідставні, а пропаганда будь яких орієнтацій на чужі сили /москвофільство комуністів і змінниківців, лжкомуніст-во петлюрівців та італо-германо-японофільство націонал-фашистів/ є злочини, який присиллає увагу, дбайливість і напругу власних сил українського народу в самоорганізації для боротьби за самостійну державу, розпорошує їх, ослабляє, а натомість окріплює сили явних і таємних ворогів. Тому всі честні українські громадяни мусять поборювати ці орієнтації, як зраду державно-національних і соціально-економічних інтересів українського трудового народу.

7. Захищачи ці інтереси і змагачись ради того до створення своєї власної самостійної державності, український народ повинен іти ні за яким чужинцями, ні з Заходом, ні з Сходом, а власним самостійним шляхом, шляхом третім: з тими лише суспільними силами Заходу й Сходу, які борючись за свою волю, змагатимуться до перебудови суспільних віднош внутрішніх і міжнародніх на засадах повної во-лі верств і народів, що змушуватиме їх толерувати й змагання українського народу до створення вільної самостійної Соборної Української Народної /трудової/ Республіки.